

Gron. wenakker,
d.i. de akker waar
de ploeg wendt

Wenakker

akker

Oktober 2020

Wen

GROENLINKS ledenblad provincie Groningen

In dit nummer

- Het Nationaal Programma Groningen
- Verkiezingen Eemsdelta: interview
- Verkiezingen Eemsdelta: de campagne
- Wethouderskandidaten Eemsdelta gezocht
- Provinciale ledenvergadering
- Groene daken
- Verkiezingen VS: waar zijn de waarnemers?
- Lokaal eigendom zon- en windparken
- Regio Groningen - Assen: geschiedenis
- Regio Groningen - Assen: verstedelijkingsstrategie
- Armoedebestrijding in de Veenkoloniën
- Koop lokale producten
- Mosterdsoep
- Column
- Agenda en colofon

Het NPG

1,15 miljard voor Groningen

Het Nationaal Programma Groningen is een programma waarbij het Rijk € 1,15 miljard schenkt aan de provincie Groningen. Als compensatie voor de aardbevingsellende en de gevolgen van de gaswinning. Het geld is níét bedoeld om direct te besteden aan schadeherstel en versteviging, maar wel bedoeld om de leefbaarheid, leefomgeving en economie van Groningen te versterken. Om Groningen toekomstbestendig te maken: 'Klaar voor de toekomst.' Een bak met geld die uiteraard nauwkeurig en bedachtzaam gespenseerd moet worden.

Met dat laatste zijn de Groninger gemeenten, de provincie en het programmabureau van het Nationaal Programma al ruim 2 jaar bezig. Laten we een nadere kijk nemen naar het Nationaal Programma Groningen. Wat is het precies? Wat kan het betekenen voor onze provincie en welke bijdrage levert het aan een positieve toekomst voor Groningen?

Voor en door Groningers

Het idee voor het Nationaal Programma Groningen vond in 2018 het levenslicht. Er werd een dagelijks en een algemeen bestuur ingesteld en een programmabureau opgericht. De gemeenteraden van onze gemeenten en Provinciale Staten zijn meteen betrokken bij het formuleren van doelen voor het programma. Duidelijk werd dat het centrale uitgangspunt werd dat het NPG een programma moest worden vóór en dóór Groningers. Dat geldt voor het hele programma, maar een deel van de financiën wordt specifiek voor dat doel ingezet. Vanuit het NPG is € 100 miljoen uitgetrokken waarmee een aantal projecten wordt uitgevoerd die bedacht zijn door inwoners van onze provincie: Toukomst.

Pictura Groningen t.t.v. tentoonstelling 'Bevings'

Toukomst

Het afgelopen jaar zijn er door honderden Groningers projecten bedacht die een positieve bijdrage kunnen leveren aan onze provincie. Al deze ideeën zijn te vinden op de website Toukomst.nl. Nadat de projecten door onze inwoners zijn beoordeeld (en dat is ruim 12.000 keer gebeurd!) zal een onafhankelijke commissie advies geven over welke projecten daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden met de € 100 miljoen van Toukomst. Alle andere ideeën zullen daarmee echter niet van tafel geveegd worden; er zal ook voor deze projecten hulp geboden worden bij het vinden van financiering. Toukomst heeft een geweldige mobilisatie van onze inwoners op gang gebracht op het gebied van participatie en meedenken over de toekomst.

Lokaal en thematisch deel

Naast Toukomst bestaat het NPG uit twee 'delen'. Een 'lokaal' deel, dat gaat over de projecten die door gemeenten uitgevoerd zullen worden, en een 'thematisch' deel dat gaat over de projecten die door de provincie worden uitgevoerd. Belangrijk te noemen is dat alleen de aardbevingsgemeenten mee kunnen doen aan het lokale (gemeentelijke) deel van het NPG, maar dat het thematische (provinciale) deel van het NPG alle gemeenten beslaat. De totstandkoming van dit thematische deel heeft een aantal fasen gekend, waar ik jullie chronologisch in mee zal nemen.

Provinciale rol

In 2018 reeds deden de Staten een oproep aan het programmabureau om volwaardig meegenomen te worden in de vorming van het NPG. Hier is gehoor aan gegeven. Middels een informatiesessie door Marco Pastors en Wim Deetman (beiden betrokken bij het reeds bestaande Nationaal Programma Rotterdam-Zuid) konden de Statenleden inspiratie opdoen voor de kaders van het thematische deel. Gezamenlijk hebben we ons, met alle partijen, gebogen over welke ambities en doelstellingen we belangrijk vinden voor onze provincie. Op 10 juli 2019 hebben we middels een breed gedragen motie aan het programmabureau meegegeven welke ambities voor ons belangrijk zijn en welke we dus terug willen zien in het thematische deel.

Dat zijn de ambities op het gebied van Economie, Werken en Leren, Leefbaarheid en Natuur en Klimaat. In het programmakader en -plan zijn deze ambities overgenomen.

In het thematische (provinciale) deel van het programma ligt de nadruk op de ambities voor Economie, Natuur en Klimaat en iets minder op Leefbaarheid, maar in de lokale plannen ligt de nadruk juist meer op Leefbaarheid.

Extra plus

Dit maakt dat alle doelstellingen die van belang zijn voor een gezonde provincie, aan bod komen en dat het NPG een breed scala aan beleidsmatige gebieden bedekt. Het geld uit het NPG is nadrukkelijk niet bedoeld om reeds bestaand beleid uit te voeren, het moet een extra 'plus' zijn bovenop het al bestaande beleid. Daar kan echter meteen een 'lastig punt' zitten. Het zal voor veel gemeenten, die kampen met financiële tekorten, niet makkelijk zijn om op bepaalde nijpende zaken te bezuinigen wegens tekorten, maar tegelijkertijd wel geld vanuit het NPG uit te geven aan andere projecten.

Schadeherstel

Ook de gevoelige scheiding tussen het NPG en schadeherstel en versterking is lastig. Dat er geld beschikbaar is voor een betere toekomst voor Groningen is erg positief, maar is het voor veel inwoners niet moeilijk en zuur om te zien dat er wél geld beschikbaar is voor de verbetering van de leefbaarheid in hun dorp, terwijl ze zelf nog wonen in een beschadigd huis?

Positieve verandering

GroenLinks ziet het Nationaal Programma Groningen als een uitgelezen mogelijkheid om op veel punten een positieve verandering teweeg te brengen. De indicatoren en doelen zijn gebaseerd op Brede Welvaart. Brede Welvaart is een afgeleide van de Sustainable Development Goals

waarin heel duidelijk niet alleen geld, maar juist ook andere zaken meewegen. Een schone omgeving, CO₂-reductie, opleidingskansen, kansen-gelijkheid, meer natuur, minder stikstof. Allemaal zaken die wij belangrijk vinden. Met het NPG-geld kunnen we onze economie versterken door deze te vergroenen, de kwaliteit van de leefomgeving en de leefbaarheid verbeteren, inzetten op duurzame banen, maar ook op meer biodiversiteit etc. Dit vereist anders denken en anders het geld inzetten! Als dit alles lukt, dan biedt het NPG een unieke kans voor het versterken van onze regio!

Stephanie Bennett

Op weg naar Eemsdelta

Een nieuwe gemeente starten vanuit drie bestaande identiteiten en culturen. Hoe kun je daar een GroenLinks kleur aan geven? Anneke Klip (Loppersum), Anika van Leeuwen (Delfzijl) en Cindy Looyé-Sinnema (Appingedam) zijn de nummers 1, 2 en 3 van de lijst voor de verkiezingen van Eemsdelta. Zij staan vol energie klaar om Eemsdelta te ontwikkelen. We praten met hen over de toekomst van deze nieuwe gemeente.

Eemsdelta in 2030

Een laagdrempelige gemeente, dichtbij de inwoners, cocreatie met de inwoners, proeftuin en voorbeeld voor (kleine) duurzame initiatieven, natuurinclusieve landbouw, toegankelijk zorgstelsel, onderwijs, groene werkgelegenheid, basisinkomen. Een plek waar dat allemaal kan. Dat is wat Anneke, Anika en Cindy voor zich zien als ze over tien jaar terugkijken naar Eemsdelta.

Anneke: 'En ook passende huisvesting, klein en goedkoop wonen in bijvoorbeeld eco-tiny houses, kunnen zorgen voor onze ouders.'

Cindy: 'We hebben zo veel te bieden en met het ontwikkelen van een nieuw soort (duurzame) industrie kunnen we hoog opgeleiden vasthouden en zorgen voor meer werkgelegenheid.'

Anika: 'We kunnen meer ruimte bieden aan de creativiteit van de inwoners. Voor een mooi idee dat ook goed is voor de gemeenschap, wil

Anneke, Anika en Cindy: We zijn in korte tijd een echt en hecht team geworden

je niet dat het enthousiasme verloren gaat door vertragende regels en rompslomp?

Kwaliteiten meenemen

Een nieuwe gemeente is anders en meer dan de optelsom van de drie eerdere gemeenten. Vanuit elke eenheid zijn er kwaliteiten die je graag wilt voortzetten.

Cindy: 'Het unieke historische karakter van de dorpen moet behouden blijven: de prachtige kerken, historische wandelpaden en de wierden.'

Anneke: 'De kleinschaligheid optimaliseren; vanuit dorpsvisies en dorpsbudgetten bepalen inwoners zelf wat zij belangrijk vinden in hun leefomgeving. En ook de korte, informele lijnen tussen inwoners en bestuur blijven zoeken. Ik wil klein blijven denken, ook als we groot zijn.'

Ik ben enorm enthousiast over de sterke, sociale koers die GroenLinks inslaat

Veel kansen

De herindeling is geen overweging meer, het biedt kansen. Een grotere gemeente is financieel aantrekkelijk. Je kunt slimmere keuzes maken in een groter geheel met meer kracht vanuit een omvangrijke bevolking.

Anika: 'Ik denk dat de kleinere dorpen nog beter tot hun recht komen nu de drie gemeenten opgaan in één. En ik hoop dat we makkelijker verbindingen kunnen leggen tussen onze oude gemeenten. De hokjes gaan weg en alle dorpen worden onderdeel van het geheel. Ik vind het mooi dat in de naam Eemsdelta geen plaatsnaam staat. De positie van Delfzijl, Appingedam en Loppersum ten opzichte van de hen omringende dorpen wordt wat minder sterk. Dat wordt wel zoeken en discussiëren. Geven en nemen is een feit, vooral in de politieke samenwerking van partijen. Daar hopen wij zo groen, sociaal en lokaal mogelijk uit te komen.'

Ik heb er enorm veel zin in om met deze toffe dames me in te zetten voor de visie van GroenLinks Eemsdelta.

Nieuwe identiteit

De drie huidige gemeenten verschillen van elkaar op alle onderdelen. Hoe kan Eemsdelta een samenhangende gemeente worden met een eigen identiteit?

Cindy: 'Ik denk dat het belang ligt in het herkennen en behouden van het unieke karakter van iedere kern afzonderlijk. De samenhang moet, mijns inziens, komen vanuit het bestuur van de gemeente.'

Anika: 'De diversiteit, die eigenlijk door de herindeling groter wordt, is juist een kracht. Wat vooral belangrijk is dat we zorgen voor inclusiviteit waardoor iedereen zijn/haar beste zelf kan zijn hier, gelijke kansen krijgt en zich thuis voelt. In het scheppen van die kansen zie ik voor ons een belangrijke rol. Dat doen we door meer duurzame en diverse banen, passend onderwijs en betere sociale steun. Steun die ook daadwerkelijk meer perspectief richting de toekomst biedt. Aan 'koud geld' hebben inwoners die het moeilijk hebben niet veel als daarachter geen verdere mogelijkheden zitten.'

Anneke: 'Verschil is kracht. We hoeven geen uniforme dorpen en wijken, maar willen ruimte voor unieke zelfstandige dorpen en wijken. Onze dorpen kennen hun eigen karakter met bijbehorende behoeftes en krachten. Het is vanuit de visie op gebiedsgericht werken mooi dat we hier op lokaal niveau op in kunnen spelen.'

Wat wens je Eemsdelta toe?

Anika: 'Ik wens Eemsdelta een mooie groene toekomst toe, waarin we trots zijn op waar we wonen. Op een verjaardag wil ik kunnen zeggen dat we hier voor elkaar zorgen en dat we een voorbeeld voor de rest van Nederland zijn wat betreft innovatieve en groene banen, dat het hier veilig is en prachtig wonen. We hebben genoeg mooie kleinschalige vakantieopties om het zelf te ervaren. Hier kom je helemaal tot rust. Het wordt hier een stressfree zone. We gaan ons best doen om dat voor iedereen zo te laten voelen.'

Anneke: 'Ik zou er nog aan toe willen voegen dat we in Eemsdelta het voor elkaar krijgen om de zorg toegankelijk te houden voor alle inwoners. We zien dat het steeds ingewikkelder wordt om voorzieningen in de regio op peil te houden en dat reizen naar zorg en welzijn steeds meer vraagt van onze inwoners. Als GroenLinks fractie zien we dat het anders moet en daar hebben we concrete ideeën over. Dit gaat lef en anders organiseren en regelen vragen. Dit gaan we samen met inwoners, zorgaanbieders en gemeente doen. Er liggen kansen, ik hoop dat we die in Eemsdelta gaan grijpen.'

Wie is wie?

Op mijn vraag of Anneke, Anika en Cindy iets over zichzelf willen vertellen, kwam spontaan het mooie idee om iets over de ander te zeggen.

Over Anneke

Een betrokken en zorgzaam mens. Begaan met mensen, vooral de ouderen. Heeft haar hele leven in de zorg gewerkt, net als haar moeder. Ziet en voelt hoe veel dingen niet goed gaan. Dat komt niet door de mensen

die in de zorg werken, maar door alle regels en beperkingen vanuit de overheid. Is de rots in de branding binnen onze fractie.

Over Anika

Enthousiast en activistisch. Kan slecht tegen onrecht en blijft dan niet stil zitten. Ademt de groene kant van onze lijst. Ze is op veel terreinen bezig met dierenwelzijn, ze heeft zich samen met de Bikers for Animals in Delfzijl bijvoorbeeld heel druk gemaakt om een varken in nood.

Over Cindy

Zet zich als voortrekker in voor een groep. Stoere 'local' die opkomt voor de belangen van mensen om haar heen en succesvol. Trekker van de actie 'vergeten hoekje' in Appingedam. Hardwerkende moeder die zich ook inzet door met haar kids afval van de straten te halen.

Gerda Steenhuis

Kijk voor meer informatie over GroenLinks Eemsdelta op www.groenlinkseemsdelta.nl en volg de afdeling op [Facebook](#).

'Groen – Sociaal – Lokaal' **Het motto van GroenLinks Eemsdelta**

Campagne voeren tijdens een lockdown: dat vraagt iets van je aanpassingsvermogen en creativiteit als campagneleider, maar ook van de kandidaten. Wellicht is het een voordeel te weten dat het goede resultaat van GroenLinks Loppersum bij de vorige verkiezingen behaald werd doordat zij altijd zichtbaar, betrokken en actief in de lokale samenleving was. Zonder een zeer actieve campagne werd er toch een mooi resultaat geboekt. Het ligt nu natuurlijk wel anders: Delfzijl en Appingedam zijn niet van nature GroenLinks-minded en er is op geen enkele manier landelijke aandacht voor deze verkiezingen, dus überhaupt mensen naar de stembussen krijgen is al een opgave, laat staan als de helft van alle overheidscommunicatie zegt 'blijf thuis'.

En toch zijn we als campagneteam aan de slag gegaan. Daar waar we natuurlijk graag op inhoud aan de slag willen is dat nu, nu er weinig podia zijn om te shinen met je oneliners, de uitgestippelde route: zichtbaar zijn met inhoud, interessant genoeg voor mensen om tijd voor vrij te maken. Want goede ideeën zijn er genoeg, de kandidatenlijst is divers, verfrissend en vertrouwd en trust me: ze weten wat ze willen! Meer groen, een steviger rood geluid en de kracht van lokaal inzetten om het verschil te maken.

Dat uit zich in echt mooie voorstellen. Soms alleen een denkrichting en soms een compleet plan dat zo uitgevoerd kan worden. Bijvoorbeeld de noodkreet die we ontvingen uit de kleine kernen. Nu met corona wordt iedereen opgeroepen om zich te laten testen met klachten. Maar niemand bij de Veiligheidsregio heeft in beeld dat dit voor mensen in een kleine kern helemaal niet te doen is. Als je geen auto hebt, dan ga je in quarantaine tot de klachten wegtrekken en hoop je dat je daarmee de test kan voorkomen. Maar worden je klachten ernstiger, hoe kom je dan veilig bij een testlocatie die minimaal 30 minuten met de auto van je vandaan zit? In het openbaar vervoer ben je niet welkom met klachten en je burens ga je niet vragen om even met jou en je klachten in een auto te stappen en een uur samen te gaan reizen. En daarmee zie je dat bereikbare zorg zoveel meer is dan een huisarts in je dorp of een eerstehulp post in het buitengebied. Daarom is het zo mooi om te zien dat deze kandidaten dit zien en actie ondernemen. Er ging een brief naar de voorzitter van de Veiligheidsregio, maar niet voordat elke GroenLinks fractie in de provincie Groningen benaderd was om mee te doen. Dit soort problemen zijn niet alleen lokaal, maar zo voelen ze vaak wel. Inmiddels krijgen we mailtjes uit heel Nederland van lokale en provinciale fracties van GroenLinks met de vraag of we onze zorgen met hen willen delen, omdat ook zij die lokaal zien. Wat een campagne team in Eemsdelta wel niet kan bereiken... Nu nog een verkiezingszege op 18 november 2020 *fingers crossed*

Musetta Blaauw
Campagneleider GL Eemsdelta

p.s. Je kunt de digitale campagne ondersteunen door op facebook de posts van Eemsdelta te delen en te liken:

<https://nl-nl.facebook.com/groenlinkseemsdelta>

Wil je de verkiezingscampagne in Eemsdelta financieel ondersteunen, neem dan contact op met Musetta Blaauw: musettablaauw@gmail.com

CORONA VERGROOT DE VERSCHILLEN

MAAK EEN CORONATEST VOOR IEDEREEN BEREIKBAAR MET:

CORONATESTBUS

Wethouderskandidaten gezocht

Op 18 november 2020 zijn er gemeenteraadsverkiezingen in het kader van de herindeling van de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum. Per 1 januari 2021 gaan deze gemeenten op in de nieuwe gemeente Eemsdelta.

GroenLinks Eemsdelta heeft ambities. Een positie in het college geeft kansen om de groene en sociale ambities van GroenLinks Eemsdelta te helpen waar te maken.

Eemsdelta telt ongeveer 45.000 inwoners en is een bijzondere gemeente. Zij bestaat uit 35 dorpen met veel cultureel erfgoed, de historische stad Appingedam en de havenstad Delfzijl. Het is een gemeente met veel leefruimte waar mensen graag wonen en veel kansen liggen wat betreft de energietransitie. Maar er zijn ook grote uitdagingen waar de gemeente voor staat, zoals een aardbevingsdossier dat veel leed veroorzaakt, een uniek landschap dat toenemend bedreigd wordt, en een groeiende groep die onvoldoende deelt in de welvaart.

De wethouder van GroenLinks Eemsdelta voelt zich verbonden met de regio. Zij of hij heeft een politieke agenda die uitstekend past binnen het gedachtegoed van GroenLinks en de fractie. Toont een vernieuwende, groene en sociale visie op de gemeente, de bevolking en de bestuurscultuur. Is resultaatgericht en kan zowel op korte als lange termijn concrete maatschappelijke resultaten behalen. Is authentiek en handelt onder alle omstandigheden naar GroenLinks waarden en inzichten en naar de hoogste maatschappelijke normen van integriteit. Beheerst het politieke spel. Heeft overtuigingskracht en kan brede steun voor haar of zijn plannen verwerven. Wil de emancipatie, zelfstandigheid, maatschappelijke invloed en verantwoordelijkheid van mensen voor zichzelf en de ander bevorderen. Staat midden in de samenleving. Sprekt de taal van de bewoners en is helder, recht door zee en communiceert overtuigend. Is een sterke actor in het spanningsveld tussen bestuur, politiek, bewoners en media. Benoemt in plaats van verbloemt. Is gemakkelijk benaderbaar. Is aansprekend en innemend. Kan uitstekend samenwerken.

Informatie of aanmelden kan via:
kandidatencie@groenlinkseemsdelta.nl

Provinciaal bestuur GroenLinks Groningen
Secretaris Gijs van der Kroef
Gijs.vdkroef@gmail.com

Uitnodiging

Provinciale Ledenvergadering op zaterdag 7 november 2020

Op zaterdag 7 november 2020 wordt een algemene ledenvergadering gehouden. De vergadering begint om 10.00 uur. Als gevolg van de corona-maatregelen wordt deze vergadering digitaal gehouden. Leden ontvangen in de week voorafgaand aan de ledenvergadering een link met uitleg. Het stemmen gebeurt ná de vergadering. Ieder stemgerechtigd lid krijgt na de vergadering een link toegestuurd. De stemming sluit 48 uur na afloop van de vergadering.

De agenda ziet er als volgt uit:

1. Opening en vaststelling agenda
2. Mededelingen
3. Notulen PLV oktober 2020
4. Financiën
 - a. Verslag kascommissie en jaarrekening 2019
 - b. Afdelingsbegroting 2021
5. Evaluatie kennisgroepen
6. Verantwoordingen
 - a. Gedeputeerde
 - b. Fractie
 - c. Bestuur
 - d. Functioneringscommissie
7. Verkiezing bestuursleden
8. Presentatie landelijk bestuur
9. Punten vreemd aan de orde
10. Rondvraag

Hartelijke groet,
Namens het bestuur GroenLinks Groningen

Gijs van der Kroef
Secretaris

Groene daken

Sedumdak. Foto: Henk Veenstra

In 2008 was Groningen de eerste gemeente in Nederland met een subsidieregeling voor groene daken. Door de toenemende hitte, die vooral in steden te merken is, verstrekken steeds meer gemeenten en stadsgewesten subsidie om de toepassing van groene daken te stimuleren.

Groene daken - ook wel begroeide daken, daktuinen of vegetatiedaken genoemd - zijn daken waar planten of bomen op aangebracht worden. Dit kan gecombineerd worden met zonnepanelen, een vijver, straatje, dakterras of pergola.

Sedum

Over het algemeen worden sedum-matten gebruikt bij de aanleg van groene daken. Zo'n mat kan, net zoals een grasmat, eenvoudig uitgerold worden over een dak. Sedum is een vetplantje dat het hele jaar groen blijft en weinig onderhoud vraagt. Het kan goed tegen warme, droge perioden en ook tegen koud en nat weer.

Extensieve daktuinen

Sedumdaken zijn de meest voorkomende extensieve daken: uitgestrekte daktuinen die weinig bewerking vereisen. Sedum is toe te passen op bijna alle uitbouwen, garages, woningen en bergingen die na 1970 gebouwd zijn. Soms wordt ook wel steenanjer, havikskruid, fakkelgras of iris toegevoegd.

Intensieve daktuinen

foto: www.rooftoprevolution.nl

Bij aanleg van een intensieve daktuin is alles mogelijk. Er wordt gebruik gemaakt van planten of bomen, vijvers, pergola's en straatwerk. Bij intensieve daktuinen wordt geschoffeld, gesnoeid en onkruid gewied. Door het grote gewicht wordt dit bijna alleen maar toegepast bij nieuwbouw. De jaarlijks uitgereikte Rooftop Award ging dit jaar naar het dakbos van Depot Museum Boijmans van Beuningen. Een duidelijk voorbeeld van een intensief groen dak.

Voordelen van groen

We weten allemaal dat groen zorgt voor een rijke biodiversiteit en verminderde luchtvervuiling. Daarnaast zorgt het ook voor demping van geluid en verkoeling in warme perioden. Door de isolerende werking zorgt een groen dak voor een flinke energiebesparing en een verhoging in wooncomfort. Grote temperatuurswisselingen zorgen ervoor dat dakbedekking minder lang mee gaat. Een groen dak zorgt juist voor een langere levensduur van de dakbedekking. Als laatste neemt de begroeiing tijdens heftige regenval veel water op.

Subsidie voor een groen dak

Huiseigenaren kunnen bij veel gemeenten online heel eenvoudig subsidie aanvragen voor een groen dak. Operatie Steenbreek schrijft dat Groningen in 2018 de aanleg van 3350 m² daktuin heeft gesubsidieerd. Om in aanmerking te komen voor de subsidie wordt in Groningen een minimale oppervlakte van 6 m² geëist en moet een specialist het aanleggen. Nadat de subsidieaanvraag is goedgekeurd begint u met aanleggen en binnen een jaar moet u klaar zijn met de werkzaamheden.

Groene burgemeester Peter Bootsma

Op 12 oktober werd Peter Bootsma uitgeroepen tot eerste Groene Burgemeester van Groningen, tevens de eerste van Nederland. Hij is aanspreekpunt voor Groningers die hun leefomgeving groener willen maken. Hij richt zich op steun voor de initiatieven van onderop, projecten voor het onderwijs - zoals het doorspoelen van toiletten met regenwater - en grootschalige acties en zorgt ervoor dat iedereen straks weet wat Steenbreek is.

Stichting Steenbreek

Stichting Steenbreek is in 2015 opgericht om concreet actie te kunnen voeren tegen de trend om particuliere tuinen te verharderen. Deelnemende gemeenten organiseren onder de campagne Operatie Steenbreek acties om samen met inwoners en bedrijven te vergroenen. Ze organiseren verschillende acties: Tegel eruit, plant erin; korting bij aanschaf van regentonnen; promotie tijdens evenementen; het maken van insectenhôtels; van het aanleggen van geveltuinen tot aan het vergroenen van een hele straat samen met buurtbewoners.

Janneke Brouwer

Waar zijn de waarnemers?

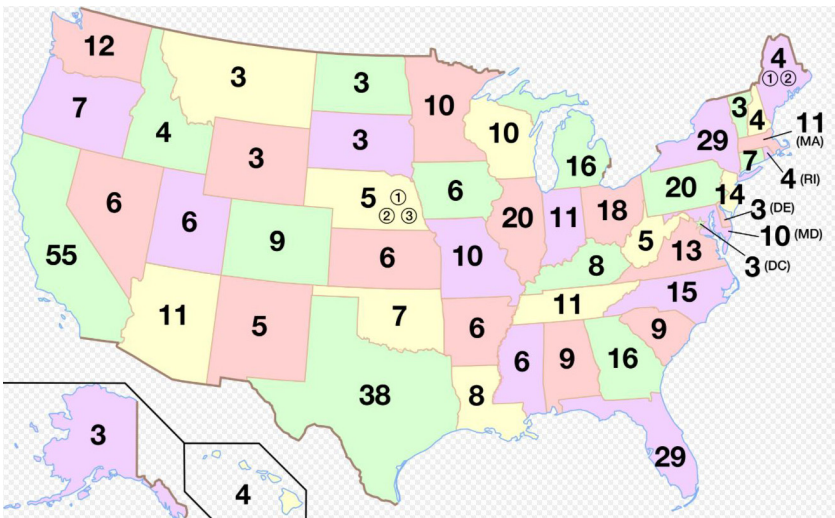
Veel Amerikanen zijn heel erg trots op hun democratie en grondwet en menen dat deze de beste ter wereld is. De presidentsverkiezingen brengen echter een aantal interessante tekortkomingen aan die democratie aan het licht (naast de gestage opmars van het fascisme in het algemeen onder Donald Trump).

In de VS tellen niet alle stemmen in dezelfde mate mee omdat er getrapt wordt gestemd; het systeem werkt met een electoral college. Daarnaast wordt het mensen moeilijk gemaakt om te stemmen en is er sprake van fraude en intimidatie.

Dit alles kan in een historische context geplaatst worden van allerlei, vaak racistische, technieken om het uitbrengen van je stem te verhinderen, van dezelfde orde als inmiddels afgeschafte maatregelen als stembelastingen en een geletterdheidstest.

Wiens stem telt?

De VS werkt met een electoral college van 538 kiesmannen. Dat was ooit ingesteld zodat kleine staten (met weinig bevolking en dus weinig electoraat) niet ondergesneeuwd zouden raken in het federale systeem én om het tweepartijensysteem te stabiliseren. Een vaak onderbelicht feit is dat het ook was bedoeld om de zuidelijke staten, waar een merendeel van de bevolking als slaaf gehouden werd en slaven geen stemrecht hadden, evenveel macht te geven als de noordelijke staten die tegen de slavernij waren. De consequentie van dit kiesstelsel is dat niet de kandidaat met de meeste stemmen president wordt, maar die met de meeste kiesmannen. Dit was het geval in 2016 (en vele voorgaande verkiezingen), en leverde Donald Trump als president op. Er zijn op het moment verschillende initiatieven om dit systeem af te schaffen. Maar veel mensen hebben, na dit jarenlang op school te hebben gehoord, het diepgewortelde geloof dat in een federatie dit het meest democratisch is. Het gevolg is dat niet elke stem even zwaar telt.

Verdeling kiesmannen 2020

Stemmen is niet eenvoudig

Het is ook lastig om te stemmen in de VS. Veel mensen krijgen geen vrij van hun werkgevers om te gaan stemmen en er zijn te weinig stembureaus. In sommige gebieden, voornamelijk met zwarte bevolking, zijn er zo weinig stembureaus dat er wachttijden van enkele uren zijn om je stem uit te kunnen brengen. Dit alles leidt ertoe dat sommige mensen niet kunnen stemmen, vanwege hun werk, zorg, gezondheidsklachten, etc. Het is ook niet makkelijk iemand te machtigen zoals in Nederland. In het verleden zijn talrijke mensen onverrichterzake naar huis teruggekeerd na urenlang gewacht te hebben. In sommige gebieden zijn er dit jaar nog minder stembureaus dan voorheen en er zijn wachttijden gerapporteerd van elf uur. In sommige staten kan men per brief stemmen maar het proces is voor niet iedereen duidelijk en de regering heeft

tegenstrijdige informatie verspreid, waarvan het effect nog niet meetbaar is maar dat voor veel verwarring heeft gezorgd. Bovendien heeft Trump, via een benoeming van een vriend bij het nationale postbedrijf, duizenden brievenbussen verwijderd waardoor mensen op zoek moeten naar een plaats waar ze hun stembiljet kunnen posten. Verder hebben mensen in gevangenschap geen stemrecht. In de VS is dit een behoorlijk deel van de bevolking vergeleken bij andere OECD landen, en disproportioneel zwart. Sommigen verdenken de regering van het opsluiten van mensen zodat ze niet kunnen stemmen. Historisch gezien is er een lage opkomst in de VS vergeleken met andere rijke en democratische landen; een lage opkomst komt statistisch de Republikeinen het meest ten goede.

Dreigementen

Ten slotte is er sprake van fraude en intimidatie. In Californië (een overwegend Democratische staat), waar op publieke plekken stembussen staan waar gedurende enkele weken mensen hun stembiljet in kunnen deponeren, hebben leden van de Republikeinse Partij nep-stembussen geplaatst om mensen te misleiden en daar hun stembiljet te laten deponeren. Ook zijn er stembussen met stembiljetten erin op verschillende locaties in brand gestoken. Rechtsgeoriënteerde groepen, zoals de door Trump gelegitimeerde Proud Boys, hebben plannen naar buiten gebracht om gewapend rondom stembureaus aanwezig te zijn om niet-rechtse stemmers af te schrikken. In de VS registreren mensen zich voorafgaand aan de verkiezingen en vandaag stond in het pers dat in Alaska en Florida mensen die als democraat geregistreerd staan e-mails hebben ontvangen met 'Vote for Trump on Election Day or we will come after you.' De e-mails bleken van Russische en Iraanse servers te komen. In Philadelphia heeft de Trump Campagne video-opnames gemaakt van mensen bij het stembureau. Dit valt onder kiezersintimidatie.

Waar zijn de waarnemers

Veel mensen denken dat stemmen geen effect heeft, maar als dat zo zou zijn dan zou er ook niet zoveel moeite worden gedaan om sommige stemmen te onderdrukken. Het is de vraag wiens stem nu eigenlijk telt in de VS. En, wat ik me telkens afvraag bij specifiek deze verkiezingen: waar zijn de waarnemers van de VN?

Bea Moolenaar

Diogenes

De VS is in sommige opzichten een 18^e eeuws land. De president heeft de bevoegheden van een koning, hun versie van het districtenstelsel stamt uit de tijd van de postkoets en het bezit van een geweer is halszaak.

Lokaal eigendom zon- en windparken

Roelof Lanting is bestuurslid van Duurzaam Menterwolde, een coöperatie die tot doel heeft besparingen op energiegebruik te promoten en de productie van duurzame energie in gemeente Menterwolde (nu Midden-Groningen) in een versnelling te brengen. Sunbrouck in Zuidbroek is een initiatief van deze coöperatie. Roelof schrijft over de voortgang van de energietransitie en lokale participatie.

Terwijl op het pad van de energietransitie de eerste grote stappen worden gemaakt, wordt in sommige media stemming gemaakt en proberen een paar politieke partijen munt te slaan uit de problemen die de invoering van een nieuwe vorm van energieproductie nu eenmaal met zich meebrengt.

Zo zijn er bezwaren tegen het gebruik van (landbouw)grond en wordt de betaalbaarheid ter discussie gesteld. In digitale bronnen en in het *Dagblad van het Noorden* lees je verder dat grootschalige opwekking van stroom uit zon en wind alleen zou mogen plaatsvinden met 'lokale participatie'. In Provinciale Staten wordt door sommige partijen tegen zon- en windenergie gestemd omdat er gebrek aan draagvlak zou zijn onder de bevolking. Een van de redenen daarvoor zou zijn dat grondeigenaren veel geld overhouden aan het beschikbaar stellen van grond voor windmolens of zonnepanelen aan grote bedrijven, terwijl de mensen die ernaast wonen alleen overlast hebben. De sfeer wordt geschetst door de driekolomskop die het *Dagblad* op 9 september 2020 boven een artikel plaatste: 'Wind- en zonneparken verwoesten landschap'.

Hoe moet het goedkomen met 'onze' broodnodige energietransitie, denk ik dan soms. Door voldoende burgerparticipatie worden niet alle bezwaren weggenomen, maar wordt het draagvlak wel vergroot. Welke rol kan de coöperatie Duurzaam Menterwolde hierin spelen?

Lokaal eigenaarschap als participatie

In de Regionale Energie Strategie (RES) komt het begrip 'Lokaal Eigenaarschap' nadrukkelijk voor. Maar wat betekent dit concreet? Het is geen begrip dat in de wetgeving voorkomt of officieel gedefinieerd is. De term wordt vaak gebruikt in samenhang met burgerparticipatie. Zo staat in het Klimaatakkoord uit 2019 een streefwaarde van 50% lokaal

eigendom bij duurzame energieprojecten op land. En in het Consultatiedocument voor het RES-bod voor de provincie Groningen wordt 'minimaal 50% lokaal eigendom' genoemd als een uit te werken variant (naast eigen beheer door een gemeente en naast een gebiedsfonds).

De transitie is ook durven

Sinds eind 2019 melden commerciële projectontwikkelaars zich bij Duurzaam Menterwolde met plannen voor zonnepaneel-projecten: zeven stuks van elk meer dan dertig hectare, gepland op landbouwgronden. Zij willen met ons in overleg over burgerparticipatie bij hun projecten. Dat moeten ze wel: de gemeente Midden-Groningen vraagt participatie, anders loopt de omgevingsvergunning gevaar.

In januari heeft onze coöperatie besloten om met hen in overleg te gaan op basis van 50% mede-exploitatie. Wij menen de energietransitie hiermee te kunnen bevorderen en tegelijkertijd zorgen we dat de winsten via onze coöperatie zo veel mogelijk in de regio terechtkomen.

Hoewel de projectontwikkelaars soms moeten slikken als wij voor 50% mede-exploitant willen worden, verlopen de onderhandelingen met hen serieus. Over een jaar zal duidelijk zijn of de ontwikkelingen doorzetten. Onze coöperatie laat het complexe ontwikkelingsproces uitvoeren door BronnenVanOns, een (ontwikkel)coöperatie die in stand wordt gehouden door de koepels van vijftig energiecoöperaties in Groningen en Drenthe, alsmede de Groningse Natuur- en Milieufederatie.

Winst delen

Duurzaam Menterwolde vindt het belangrijk dat de winsten ten goede komen aan de lokale gemeenschap, niet aan individuen. In onze statuten staat dat het gaat om activiteiten op het vlak van duurzaamheid en/of leefbaarheid. Misschien kan onze coöperatie op deze wijze bijdragen aan het gasvrij maken van woningen. Toekomstmuziek?

In Provinciale Staten en Gemeenteraden zullen ook ooit besluiten vallen over de uitwerking van lokale eigendom. Daarop wacht coöperatie Duurzaam Menterwolde niet. De projectontwikkelaars wachten evenmin en de doelen van Parijs kunnen, zullen en mogen ook niet wachten. Met onze stap richting projectontwikkelaars doen wij een poging de financiering anders aan te pakken, met het Klimaatakkoord als ruggeleuning.

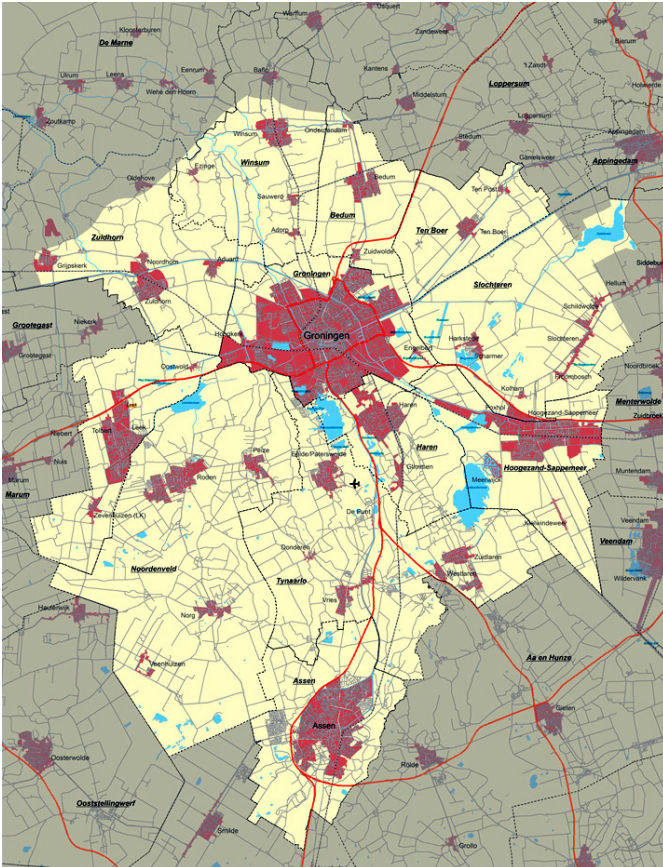
Meer weten over onze coöperatie? Kijk op:

www.duurzaammenterwolde.nl.

Roelof Lanting

Regio Groningen Assen: geschiedenis

Regio Groningen-Assen (RGA) is een samenwerkingsverband tussen de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Westerkwartier, Assen, Noordenveld en Tynaarlo. De samenwerking bestaat sinds 1996 vanuit de gedachte: ‘de steden kunnen niet zonder de omliggende regio, de omliggende regio kan niet zonder de steden.’

De regio voor de herindeling

Het gezamenlijke doel is het versterken van de economie en het versterken van de gebiedskwaliteit. In de loop der jaren is het karakter van de RGA echter sterk veranderd. In de beginjaren lag vooral de nadruk op het bouwen van veel woningen en een verbetering van de mobiliteit. Ten zuiden van Hoogeveen-Sappemeer en tussen Leek en Roden zouden complete woongebieden verrijzen, daarnaast moest een tramverbinding tussen stad en ommeland de bereikbaarheid vergroten. Op de website van GroenLinks Noordenveld (dat destijds stevig met Leek samenwerkte) staan grote bezwaren tegen de plannen van RGA genoemd. Het hoofdbezwaar destijds - we spreken over 2008 / 2009 - betrof de vele woningen die gepland waren in krimp- en natuurgebieden. Wie moesten daar gaan wonen en hoe stond met de bescherming van het landschap?

Omslag

De financiële bouwcrisis van eind 2008 gooide roet in het eten, de mooie plannen gingen niet door. De RGA gaf de moed niet op en vond zichzelf opnieuw uit. Provincies en gemeenten kortten flink op hun jaarlijkse financiële bijdrage; toch wordt nog altijd € 6.649.998 in de kas gestort, zo blijkt uit de RGA-begroting van 2020. Elk jaar opnieuw kijkt iedere

gemeente of de bijdrage wel voldoende in de directe omgeving terecht komt. Samenwerken JA, maar voor een ander? Iedereen afzonderlijk wil er uiteraard ook beter van worden.

In 2013 zijn het beleid en de organisatie aangepast, nog altijd vanuit de gedachte: Samen sta je sterker! Er zijn drie speerpunten gekozen:

1. Het economisch kerngebied verder ontwikkelen
2. De interne samenhang verbeteren met een goede bereikbaarheid
3. De kwaliteit van stad en land behouden en versterken.

Binnen de RGA zijn vele projecten, zowel klein als groot, en er is veel variatie aangebracht: een bijdrage aan stadscentrum Hoogezand, mountainbikeroute in Noordenveld, Top Dutch Solar Racing, riolering in Euvelgunne etc. Te veel om hier allemaal te noemen. Voor een overzicht is een blik op haar website aan te raden: regiogroningenassen.nl.

Een inkijkje in twee projecten: Fiets en Groeningen

Fiets: Een dik jaar geleden stond de fiets centraal tijdens een congres met een brede opzet. De Fietsersbond presenteerde het rapport *Fietsge-luk voor iedereen* met als inzet 'veilig en comfortabel fietsen, voor iedereen die zich per fiets verplaatst'. De RGA wil het fietsgebruik in de regio stimuleren en de fiets op nummer één brengen, niet alleen vanuit een betere bereikbaarheid, maar ze wil óók aandacht voor de fiets met het oog op duurzaamheid, toerisme en gezondheid. RGA investeert daarom volop in fietsverbindingen.

Groeningen: Een ander project van RGA is Groeningen, het laagveen-gebied tussen Groningen en Assen. Voor dit gebied zijn 'groene doelen' gesteld, op het gebied van ecologie en economie. Groeningen bestaat uit verschillende projecten. De centrale vraag daarbij is: 'Hoe kunnen we de kansen van Groeningen op een ecologisch en economisch verantwoorde manier en voor langere tijd verzilveren? Projecten die passen binnen Groeningen krijgen een plek in het Uitvoeringsprogramma dat naar verwachting in januari 2021 gereed is.

Als de RGA op deze voet verder gaat, dan wordt het nog mooi(er) in Groningen en Drenthe.

Ger Zuiderveen

Regio Groningen - Assen: de verstedelijkingsstrategie

De gemeente Groningen heeft in de 2019 een woondeal gesloten met het Rijk. Op basis daarvan is de RGA aan de slag gegaan met het ontwerpen van een verstedelijkingsstrategie voor het hele RGA-gebied. Op een digitaal congres op vrijdag 23 oktober werd aan raads- en Statenleden de stand van zaken gepresenteerd. De plannen zijn ouderwets ambitieus. Terecht als je kijkt naar de situatie op de woningmarkt.

Het plan is 35.000 woningen te bouwen in de periode tot 2040. Daarnaast wordt er gestreefd naar ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid, infrastructuur, openbaar vervoer, leefbaarheid, groen en ruimtelijke kwaliteit. De woningbouw wordt opgevat als versneller van deze opgaven die ook tot doel hebben de concurrentiepositie van de regio te vergroten en te zorgen voor een betere en duurzame mobiliteit.

Foto: Marja Holstege

Aanpak

De gezamenlijke gemeentelijke woningbouwplannen voor de beschreven periode zijn in totaal 48.000 woningen, zodat er in elk geval ruimte is voor het aantal geplande woningen. Omdat snelheid geboden is, wordt eerst gekeken welke plannen in de periode tot 2030 gerealiseerd kunnen worden. Er komt een ontwikkelstrategie - onderverdeeld in een ontwikkelpad en een investeringsstrategie - die moet leiden tot verstedelijkingsstrategie en een verstedelijkingsakkoord.

Ontwikkelprijncipes

Er zijn zeven uitgangspunten (ontwikkelprijncipes genoemd) voor het maken van de plannen:

1. Bestaand verstedelijkt gebied versterken: inbreiding maar niet ten koste van de leefkwaliteit.
2. De agglomeratiekracht (economische concurrentiepositie) vergroten. Dat geldt met name voor Groningen en Assen.
3. Polycentrische ontwikkeling stimuleren: niet alleen de steden moet zich ontwikkelen, maar ook regionale kernen met economische potentie en gelegen op openbaar vervoerknooppunten moeten kansen krijgen. Gestreefd wordt naar een berglandschap met meerdere toppen.
4. Mobiliteit in balans voor alle soorten van vervoer, waarbij het openbaar vervoer de regionale ruggengraat vormt. Uitwisseling op knooppunten. Dit is de voortzetting van wat al gebeurt.
5. Proportioneel en passend: iedere plek krijgt een groeiopgave die past bij de eigen mogelijkheden. Woningbouw is aanvullend op bestaande voorraad. Wie niet wil groeien, wordt niet gedwongen. Verder: grote locaties combineren met andere opgaven en openbare ruimte creëren.
6. Hefboom voor herstructurering: benutten van wat al aanwezig is voor verdere ontwikkeling. Meer diversiteit in woningaanbod, energietransitie, meer kwaliteit, klimaatadaptatie.
7. Samenwerken aan een duurzame regio: energiebehoefte mag niet toenemen en compensatie of afwentelen mag niet mogelijk worden. Woningbouw moet juist leiden tot versnelling transitie en klimaatadaptatie.

Aandachtspunten

In de discussie werd nog een aantal aandachtspunten naar voren gebracht.

- Wonen: bouwen voor doelgroepen (sociale woningbouw, alleenstaanden o.a. tiny houses, alternatieve woonvormen, knarrenhof). Rekening houden met verhuisbewegingen (bijvoorbeeld: mensen zonder kinderen thuis willen weer naar de stad).
- Vervoer: Op het platteland is de auto het belangrijkste vervoermiddel. Hubs moeten reizen makkelijker maken. Werken in de wijk. Verbindingen tussen kleine kernen onderling niet vergeten.
- Participatie (Omgevingswet): wat willen de inwoners?
- Polycentrische ontwikkeling en herstructurering zijn grote opgaven. Concreet maken met andere stakeholders: onderwijs en bedrijfsleven. Kosten en baten eerlijk verdelen.
- Procedures: wat kan de gemeente zelfstandig beslissen?
- Corona: als corona door blijft zetten, moeten we misschien huizen anders in gaan richten. En wat betekent corona voor woonwensen? Gaat er een forse trek naar het platteland komen?
- Heikel punt zal zijn de verhouding tussen de Stad en de rest. De RGA is een organisatie waar gemeenten zich vrijwillig bij hebben aangesloten, dus het is zaak de balans goed in het oog te houden. Maar de RGA heeft ook de kleine gemeenten altijd iets te bieden: invloed in Den Haag en Brussel.

Het is nu aan Oost-Groningen en de nieuwe gemeente Eemsdelta om met soortgelijke plannen te komen.

Henk de Weerd

Armoedebestrijding in de Veenkoloniën

In de Veenkoloniën komt meer dan elders intergenerationele armoede voor: armoede die van generatie op generatie wordt doorgegeven. De Alliantie van Kracht, waarin overheden en (zorg)instanties samenwerken, probeert de vicieuze cirkel waarin deze 14.000 gezinnen zitten te doorbreken. Dat gebeurt o.a. door het opzetten van nieuwe benaderingen op basis van wetenschappelijk onderzoek. Tijdens het laatste congres van de Alliantie, op 22 oktober, werden de resultaten van dit onderzoek naar buiten gebracht.

Een van de grote problemen voor de betrokken gezinnen zijn schulden. Dat heeft niet alleen te maken met het inkomen (laag salaris of een uitkering), maar het blijkt dat vooral eenoudergezinnen getroffen worden door schulden. Hun kans op problematische schulden is negen keer zo hoog als voor andere Nederlanders.

Maatwerk

‘Maatwerk’ is al jaren een gevleugelde kreet als het om het ondersteunen van mensen gaat, maar de maat was meestal het individu of het gezin. Sanne Visser, Dirk Strijker, Arjen Edzes en Erik Merx van de Rijksuniversiteit Groningen hebben op basis van gesprekken met betrokkenen een typologie gemaakt van de mensen die te maken hebben met intergenerationele

Armoede vernietigt de toekomst

George Orwell

armoede. Daarmee kun je per type een specifieke aanpak ontwikkelen die je kunt testen en evalueren, waardoor maatwerk handen en voeten krijgt.

De types

Aan de basis van de types liggen de vragen hoe mensen hun eigen armoede ervaren, wat hun hulpbehoefte is en wat ze zelf proberen te doen om uit de armoede te komen.

De antwoorden op deze vragen leiden tot zeven types:

1. We zijn niet echt arm, redden ons wel en gaan niet bij de pakken neerzitten.
2. We zijn niet echt arm, redden ons wel, maar we denken niet er ooit uit te komen.
3. We zijn arm, maar gelukkig. We hoeven er niet uit te komen.
4. We zijn arm, en hebben behoefte aan hulp vanwege extra problemen. Wel actief, maar niet richting arbeidsmarkt.
5. We zijn arm, we hebben weinig behoefte aan hulp, passief ('t is wat het is).
6. We zijn arm, en hebben het gevoel dat het niet rechtvaardig toegaat in de wereld; actief maar binnen de grenzen van de armoede.
7. We zijn arm, maar we moeten daaruit zien te komen. Actief.

Begeleiding

Elk van deze types heeft een ander soort begeleiding nodig. Type 4 bijvoorbeeld (arm, extra problemen, actief, maar niet gericht op de arbeidsmarkt) heeft behoefte aan stabiliteit. Er zijn wel mogelijkheden om zaken te veranderen, maar het ontbreekt aan zelfvertrouwen. Er is een goed netwerk met gezin, familie en buurt. De hulpverlening moet bestaan uit psychische en sociale ondersteuning, zodat er stabiliteit en het geloof in eigen kunnen ontstaat. Nog een voorbeeld. Type 6 (arm, voelt zich tekortgedaan, heeft zich aangepast aan de armoede) heeft zich ten doel gesteld het huidige leven zo aangenaam mogelijk te maken. Men is actief binnen de grenzen van de armoede en de regio. Sterke gezinsband, geen sterke familieband, groot netwerk. De hulpverlening zou zich moeten richten op het doorbreken van de verstoorde machtsbalans: men houdt zich aan de regels, maar denkt niet in mogelijkheden.

Het systeem

Nieuw beleid moet zich niet alleen richten op de mensen die moeten veranderen, maar ook kijken naar de eigen blinde vlekken. Op welke

punten is het systeem waarin de mensen moeten functioneren oneerlijk en geeft het geen gelijke kansen?

Het is wel duidelijk dat het systeem een aantal tekortkomingen bevat. Die moeten aangepakt worden. Mensen moeten ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Dat geldt nog in versterkte mate voor jongeren.

Nu duurt het ook te lang voordat de hulp op gang komt en worden er te veel randvoorwaarden gesteld. Verder is het machtsverschil te groot, is er onduidelijkheid over wat mag en kan en worden beloftes niet altijd nagekomen.

Tips uit de praktijk

Naast de wetenschappelijke benadering waren er ook sprekers met tips uit de praktijk.

- Als hulpverlener moet je aandacht schenken aan de kinderen.
- Bespreek het belang van met elkaar praten in plaats van over elkaar.
- Alle bij het gezin betrokken instanties moeten het onderwerp geld bespreken.
- De hulpverlener moet vroegtijdig aanwezig zijn bijvoorbeeld op natuurlijke momenten zoals de geboorte van een kind.
- Elk gezin één hulpverlener en als het even kan iemand die qua type past bij het soort hulp dat dit type gezin nodig heeft.

Systeemdissussie

Veel zaken waar gezinnen in armoede tegenaan lopen worden op landelijk niveau geregeld. Daar moet dus ook het nodige gebeuren.

Een simpel voorbeeld. Het fenomeen entreeleerlingen in het onderwijs. Het gaat daarbij om een 1-jarige opleiding voor jongeren zonder diploma van een vooropleiding. Doen ze de entreeopleiding in het nbo, dan hebben ze recht op een ov-jaarkaart. Doen ze hem in het praktijkonderwijs dan telt dat als Voortgezet Onderwijs en moeten ze de reiskosten zelf betalen. Dat is voor mensen met weinig geld een forse kostenpost. Wat ook landelijk geregeld moet worden zijn zaken als het beschermingsbewind en de voordeursregeling. De Alliantie van Kracht gaat ook daar achteraan.

Henk de Weerd

Je kunt het congres terugkijken op youtube:

https://www.youtube.com/watch?v=ELu4fIyp00g&feature=youtu.be&ab_channel=Diepzeekonijn-MovingMedia

Koop lokale producten

Ommelandenmarkt, Oude Kijk in 't Jatstraat, Groningen
Elke 2^e en 4^e zaterdag van de maand

Graan. Dat is het eerste waar ik aan denk als ik een lijst wil maken van producten van Groningse bodem. Toch hebben we er lokaal niets aan. Het soort graan wat hier het meest verbouwd wordt is voor diervoeding. Ten tweede Aardgas. Daar hebben we lokaal vooral problemen van. Hooghoudt misschien? Die maken tegenwoordig ook desinfectiemiddel.

Onderzoek naar lokaal

Eten en andere spullen zo veel mogelijk lokaal kopen helpt mee aan een groenere wereld. Producten hoeven niet van ver te komen als ze ook bij de burens te krijgen zijn. Bij de tweedehandswinkels is genoeg te vinden en Marktplaats biedt bijna alles wat je wenst. Alles behalve eten, want eten valt nog steeds onder strenge regels en een normaal mens wil niet per ongeluk verantwoordelijk zijn voor een zieke klant.

Voor twee keer niks in de winkel

Na het bellen van twintig import- en exportbedrijven is het antwoord duidelijk. De meeste producten die vanuit bedrijven in Groningen geïmporteerd en geëxporteerd worden komen hier niet vandaan. 'Als een lokaal merk kopjes van keramiek wil verkopen en dat in Nederland zou willen produceren, dan zal een kopje niet voor € 8,95 maar voor € 18,95 in de winkel liggen. Nederlanders willen goedkoop. Het moet voor twee keer niks in de winkel', vertelde een eigenaar van een import en exportbedrijf in Groningen.

Willen Nederlanders nog steeds goedkoop?

Moeten we ons misschien afvragen of de stelling van de importeur nog waar is? In 2020 zijn meer mensen zich bewust van hun CO₂-voetafdruk. Het besef dat goedkope producten in Azië worden gemaakt is steeds meer aanwezig. Er zijn genoeg lokale producten, maar ze staan helaas niet allemaal online. Ook is het meestal een zoektocht naar 'Made in Holland' producten. Vaak is het misleidende marketing en wordt de

‘Nederlandse schoen’ in Portugal gemaakt of de schoen met Italiaanse pasvorm in Azië.

Handelsland

Nederland is al eeuwenlang een belangrijk handelsland, maar willen we dat zo houden? Door jaarlijks te evalueren wat onze daden zijn in het afgelopen jaar en de focus te houden op wie we willen zijn, kunnen we onszelf scherp houden.

Gelukkig zijn ook veel prachtige initiatieven zoals Groningse mosterd, honing en vruchtensap, Molen Mulderpot, Meinardi, Landwinkel Ol Diek, De Zelfmakerij, de Graanrepubliek, al die kleine biologische boeren en prachtig creatief handwerk uit de hele provincie. Ook een zoektocht, maar dan met je neus in de wind. Ons eten hoeft niet altijd uit Azië te komen, soms kan je het afhalen bij je ‘buren’. Gewoon met je bakfiets.

Van grond naar mond

Ook steeds meer chefs zijn fan van lokale producten. Bij steeds meer restaurants wordt hier aandacht aan besteed. Ze beginnen eigen groentetuintjes of gaan samenwerken met lokale boeren om zo het voedsel bijna rechtstreeks van de grond naar uw mond te brengen. Daarnaast helpen sommige supermarkten ook een handje mee door lokale producten in de schappen te leggen. Voor mij was het daarom eenvoudig om een Groningse mosterdsoep te maken.

Janneke Brouwer

Groningse mosterdsoep voor 4 personen

Bloem van mosterd. Foto: Kasturi Roy, Unsplash.com

Benodigdheden:

- 50 gram boter van de lokale boer
- 60 gram biologische tarwebloem van de Groningse molen
- 1 liter groentebouillon
- 3 eetlepels Groninger mosterd
- 250 gram Groningse spekjes, dreuge worst of klein gesneden appelstukjes
- 125 ml biologische Drentse Aa room
- 1 bosui bij de groenteboer

- Een grote soeppan
- Koekenpan

Bereidingswijze

Laat de boter op een lage temperatuur smelten in de soeppan. Let op dat het niet bruin wordt. Voeg dan de bloem toe om er een roux van te maken. Laat deze 4 minuten langzaam heet worden en roer regelmatig. Voeg de bouillon toe en roer het geheel tot een gladde soep. Voeg dan de Groninger mosterd toe en laat alles 5 minuten op een laag vuur indikken. Laat de soep niet koken.

Bak ondertussen de spekjes of dreuge worst in een koekenpan en laat deze uitlekken op een stukje keukenpapier of kies voor een vegetarische versie en snij een appel in kleine stukjes. Snijd de bosui in kleine ringetjes.

Bereid de soepborden voor door de spekjes, dreuge worst of appeltjes in de borden te doen. Schenk dan de gladde soep in de borden, schenk vervolgens de room in het bord en strooi dan de bosuitjes eroverheen. Eet smakelijk!

Janneke Brouwer

Column

Einde van de voorstelling?

‘Alles wat direct werd beleefd heeft zich verwijderd in een voorstelling.’ Die zin heeft mijnheer Jansen al een tijdje in zijn hoofd. Toen hij door Guy Debord in 1967 werd geschreven in zijn *La Société du spectacle* (1967) had hij het over film en televisie, maar de zin is nog veel meer van toepassing op onze tijd. Waar is het werkelijke leven gebleven als we onze vrije tijd doorbrengen voor het scherm?

Mijnheer Jansen kan zich een artikel herinneren van een paar jaar geleden waarin stond dat ons brein niet in staat onderscheid te maken tussen het echte leven en dat wat er op het beeldscherm gebeurt. Een

spannende sportwedstrijd of een horrorfilm bezorgt ons evenveel hartkloppingen als zelf op het veld staan of werkelijk in een nachtmerrie verzeild raken.

Van een bevriende psycholoog had mijnheer Jansen geleerd dat de fantasie voor het bereiken van doelen veel belangrijker is dan we denken. Dat was voor hem een echte eye-opener, want het klopte. Als hij zich niet had voorgesteld hoe geweldig het is om even goed saxofoon te spelen als Charlie Parker, zou hij nooit begonnen zijn aan al het werk dat nodig was om hem zelfs maar te benaderen. Mijnheer Jansens conclusie: wat er in je hoofd gebeurt is veel belangrijker dan wij altijd hebben gedacht. We moeten ons dus niet door de reclame en (sociale) media het hoofd op hol laten brengen, maar zelf blijven nadenken. Anders komt het nooit goed.

Henk de Weerd

Agenda

Zaterdag 7 november: 10:00 uur

Provinciale ledenvergadering

Digitale locatie volgt in de mail

Woensdag 18 november

Gemeenteraadsverkiezingen Eemsdelta

Donderdag 26 november: 20:00 uur

Het gesprek: Racisme

Meer informatie volgt op: <https:// groningen.groenlinks.nl/agenda/het-gesprek-racisme>

Woensdag 17 maart 2021 (ook op 15 en 16 maart)

Tweede Kamerverkiezingen

Word online campaigner

De verkiezingen op 17 maart 2021 kunnen een keerpunt worden voor Nederland. Maar daar hebben we jouw hulp bij nodig. Kom daarom vandaag nog in actie en sluit je aan als online campaigner. Samen met jouw appteam ga je dan op heel veel verschillende manieren het gesprek aan. Dit doen we zowel online als offline: iedereen met een Groen en Links hart is dus geschikt om als online campaigner aan de slag te gaan!

Meld je aan: <https:// groenlinks.nl/word-online-campaigner>

Meer weten: stuur een appje: 06 13232050

Lees het conceptverkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen

Je vindt het hier: <https://groenlinks.nl/verkiezingsprogramma>

Amendementen kun je indienen tot zondag 8 november, 23:59 uur.

Dat moet via de amendemententool. Meer informatie:

<https://groenlinks.nl/amendementenprocedure>

Steun de campagne in Eemsdelta

- Wil je de verkiezingscampagne in Eemsdelta financieel ondersteunen, neem dan contact op met campagneleider Musetta Blaauw: musettablaauw@gmail.com
 - Je kunt de digitale campagne ondersteunen door op facebook de posts van Eemsdelta te delen en te liken: <https://nl-nl.facebook.com/groenlinkseemsdelta>
-

Colofon

Jaargang 29, nummer 3

De Wenakker verschijnt 3 keer per jaar

Redactie: Gerda Steenhuis,, Janneke Brouwer, Ger Zuiderveen en Henk de Weerd

Bijdragen: Stephanie Bennett, Musetta Blaauw, Gijs van der Kroef, Roelof Lanting, Bea Moolenaar

Redactieadres:

Statenfractie GroenLinks

Turfsingel 83

9712 KL Groningen

050 3164568

groenlinks@ps-provinciegroningen.nl

Kopij is van harte welkom op bovenstaand adres.

Deadline: 1 februari 2020

Contact

Statenfractie

Hendri Meendering (fractievoorzitter): 06 3086 3583

h.a.meendering@ps-provinciegroningen.nl

Arjen Nolles: 06 3837 3783

a.j.nolles@ps-provinciegroningen.nl

Stephanie Bennett: 06 3824 9767

s.bennett@ps-provinciegroningen.nl

Wenakker

Melissa van Hoorn: 06 2061 6377
m.k.van.hoorn@ps-provinciegroningen.nl

Bas de Boer: 06 2506 1023
b.de.boer@ps-provinciegroningen.nl

Nadja Siersema: 06 4517 8584
h.t.siersema-orsel@ps-provinciegroningen.nl

Gedeputeerde

Nienke Homan: 06 5276 1547
nienkehoman4@gmail.com

Provinciaal bestuur

Ria Damhof (voorzitter): 06 1453 1360
riadamhof@gmail.com

Gijs van der Kroef (secretaris): 06 1370 5440
gijs.vdkroef@gmail.com

Joris Engbers (penningmeester): 06 2533 8580
info@jorisengbers.nl

Musetta Blaauw: 06 5490 3038
musettablaauw@gmail.com

Niek Peters: 06 1555 6581
niekpeters23@hotmail.com

Peter Post: 06 5286 3453
ppost57@gmail.com

Digitaal

- groenlinks@ps-provinciegroningen.nl
- provinciegroningen.groenlinks.nl
- facebook.com/groenlinksprovinciegroningen
- twitter.com/glprovgroningen
- <https://www.instagram.com/groenlinksprovgroningen/>